

PM 2012: RVII (Dnr 001-1638/2012)

En mer samlad myndighetsstruktur inom folkhälsoområdet (Ds 2012:49)

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid 21 januari 2013

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”En mer samlad myndighetsstruktur inom folkhälsoområdet” (Ds 2012:49) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Marie Ljungberg Schött anför följande.

Ärendet

I departementspromemorian En mer samlad myndighetsstruktur inom folkhälsoområdet (Ds 2012:49) föreslås att en ny myndighet för folkhälsofrågor, Institutet för folkhälsa, bildas den 1 januari 2014 genom att de verksamheter som Statens folkhälsoinstitut (FHI) och Smittskyddsinstitutet (SMI) ansvarar för i dag övergår till den nya myndigheten. Till myndigheten förs även Socialstyrelsens uppgifter inom områdena folk- och miljöhälsorapportering, Socialstyrelsens uppgifter inom ramen för miljömålsarbetet samt vissa av Socialstyrelsens uppgifter som rör hälsoskydd.

Syftet med sammanslagningen är att förbättra förutsättningarna för ett mer effektivt och kunskapsbaserat arbete inom folkhälsoområdet. Förslaget innebär att FHI och SMI avvecklas och upphör den 31 december 2013.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt till socialförvaltningen och äldreförvaltningen för kontorsutlåtanden på grund av den korta remisstiden.

Stadsledningskontoret anser att det är positivt att en ny myndighet för folkhälsofrågor, Institutet för folkhälsa, bildas. Fördelarna med den föreslagna sammanslagningen är att avståndet kan minska mellan de statliga myndigheter som har en övergripande och styrande roll och de operativa verksamheterna såsom socialtjänsten. Stadsledningskontoret bedömer också att sammanslagningen ökar förutsättningarna för ett mer effektivt och kunskapsbaserat arbete inom folkhälsoområdet.

Socialförvaltningen anser att en sammanhållen myndighet torde kunna hålla en spetskompetens för att utveckla kunskapsläget och arbeta mer systematiskt i samverkan med forskning och utveckling. I nästa steg kan förmodligen en sammanhållande myndighet också ha resurser att effektivare implementera ny kunskap och verksamhetsmetoder på regional och lokal nivå.

Äldreförvaltningen anser att sammanslagningen av de båda myndigheterna FHI och SMI i sig inte kommer att påverka äldreomsorgens verksamheter. Smittskydds-

frågan är däremot viktig inom äldreomsorgen. Idag sker smittskyddsarbetet inom äldreomsorgen i nära samverkan med landstingets Vårdhygien och Centrala Hygienkommitté. Detta arbete påverkas inte av sammanslagningen.

Mina synpunkter

Genom att kontinuerligt arbeta hälsofrämjande och med sjukdomsförebyggande insatser lägger vi grunden till ett friskare och mer välmående samhälle. Det är viktigt att på såväl nationell och regional som kommunal nivå arbeta förebyggande och med en helhetssyn över hela samhället för en förbättrad folkhälsa.

Förslaget om en sammanslagen myndighet för folkhälsofrågor, Institutet för folkhälsa, är bra och ökar förutsättningarna för att mer samordnat, effektivt och kunskapsbaserat kunna arbeta med folkhälsa. Myndighetsstrukturen som bygger på ett samlat ansvar för fyra huvuduppgifter skapar potential för en bättre helhetssyn och spetskompetens, vilket ökar möjligheterna att arbeta mer systematiskt i samverkan mellan kunskapsstöd, forskning och utveckling inom området.

Att förändringen till en sammanslagen myndighet föreslås ske stegvis är bra då en sådan omfattande förändring kräver djupa analyser.

Genom att gränserna mellan tidigare myndigheter försvinner och det blir en gemensam myndighet ökar möjligheterna att enklare koppla olika frågor till varandra och att arbeta förebyggande ur ett brett perspektiv. Till exempel kan frågor som förebyggande arbete inom hälso- och sjukvård, så som mot sexuellt överförbara sjukdomar, tydligare kopplas till förebyggande arbete inom folkhälsofrågor, så som riskkonsumtion av narkotika och alkohol.

Det är viktigt att myndigheten säkerställer att den nya verksamheten styrs utifrån den allmänna samhällsutvecklingen för att kunna möta framtida utmaningar. Det är även viktigt att myndigheten fortsätter att arbeta med dialog och främjar samarbete mellan de myndigheter och huvudmän som berörs, samt säkerställer att specifika frågor och folkhälsoutmaningar inte hamnar i skymundan i en stor övergripande myndighet. Folkhälsoinstitutet har idag en viktig roll när det gäller alkohol- och tobaksfrågor och det är viktigt att dessa frågor även framöver kommer att prioriteras inom den föreslagna myndigheten.

Genom att skapa en myndighet blir det enklare att sprida nya metoder och kunskap nationellt. Det kan även komma att gynna samarbetet och kunskapsutbytet på EU- och internationell nivå, då en samlad myndighet underlättar kontakten. Att delvis lokalisera myndigheten i Stockholms stad ökar även möjligheterna för ett givande kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheten och Stockholms stad, vilket jag välkomnar.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ” En mer samlad myndighetsstruktur inom folkhälsoområdet ” (Ds 2012:49) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 2 januari 2013

MARIE LJUNGBERG SCHÖTT

Bilaga

En mer samlad myndighetsstruktur inom folkhälsoområdet (Ds 2012:49), sammanfattning och författningsförslag.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

Regeringen beslutade den 27 januari 2011 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över de statliga delarna av vård- och omsorgssystemet. Utredningen överlämnade sitt slutbetänkande ”Gör det enklare!” (SOU 2012:233) i maj 2012 till Socialdepartementet.

Utredningens uppdrag var att se över hur staten genom sina myndigheter kan verka för ett långsiktigt hållbart vård- och omsorgssystem med fokus på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser i syfte att främja hälsa och minska ohälsa och framtida vårdbehov samt för att åstadkomma en jämlik vård och omsorg i hela landet.

I utredningen föreslogs bland annat en ny myndighetsstruktur som bygger på de fyra huvuduppgifterna:

- En kunskapsmyndighet som har samlat ansvar för alla typer av kunskapsstöd till vården och omsorgen.
- En inspektionsmyndighet som har samlat ansvar för tillstånd, legitimationer, godkännanden och tillsyn.
- En myndighet som tillsammans med övriga aktörer förvaltar och utvecklar sektorns IT- och kommunikationslösningar.
- En myndighet som följer den övergripande utvecklingen av hälsa, funktionshindersfrågor, vård och omsorg.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt till socialförvaltningen och äldreförvaltningen för kontorsutlåtanden på grund av den korta remisstiden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på att två myndigheter avvecklas och att en ny myndighet för folkhälsofrågor, Institutet för folkhälsa, bildas. Fördelarna med den föreslagna sammanslagningen är att avståndet kan minska mellan de statliga myndigheter som har en övergripande och styrande roll, och de operativa verksamheterna såsom socialtjänsten. Stadsledningskontoret bedömer också att sammanslagningen ökar förutsättningarna för ett mer effektivt och kunskapsbaserat arbete inom folkhälsoområdet. Det finns även fördelar med att Socialstyrelsens uppgifter minskas och kan fokuseras, vilket är bra. Behovet av fortsatt dialog och samarbete mellan myndigheterna och de huvudmän som berörs av myndigheternas arbete bör beaktas.

Färre myndigheter bör underlätta strategiska beslut och förmågan att anamma ett integrerat synsätt på vård och omsorg vilket bör vara positivt ur medborgarperspektivet.

Folkhälsoinstitutet har idag en viktig roll när det gäller alkohol- och tobaksfrågor och det är angeläget att dessa frågor fortfarande ges prioritet inom den nya föreslagna myndigheten. Det är viktigt att kommunerna även fortsättningsvis kan få ledning när det gäller utfärdande och tillsyn av serveringstillstånd respektive tobaksförsäljning.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är positivt med en myndighetssammanslagning som har goda förutsättningar att effektivisera och skapa en mer kunskapsbaserad styrning inom folkhälsoområdet. Förvaltningen menar precis som förslaget anger, att det är viktigt med ett integrerat perspektiv på folkhälsoarbetet för att undvika gränssnitt emellan olika myndigheter och för att skapa en bättre helhetssyn inom området. En sammanhållen myndighet torde också kunna hålla en spetskompetens för att utveckla kunskapsläget och arbeta mer systematiskt i samverkan med forskning och utveckling. I nästa steg kan förmodligen en sammanhållande myndighet också (som promemorian anger) ha resurser att effektivare implementera ny kunskap och verksamma metoder på regional och lokal nivå. Förvaltningen har en förhoppning om att det inom en sammanhållen myndighet finns goda förutsättningar att sprida nya metoder på nationell nivå samt förvalta dessa. Att metoder förvaltas är viktigt för att metoder och arbetssätt ska kunna vidmakthållas över tid. Det är positivt att det finns en ambition att utveckla EU- och internationellt samarbete för en god kunskapsutveckling. Förvaltningen håller också med om att förutsättningarna för givande internationellt samarbete borde öka i en sammanslagen myndighet.

Att myndigheten delvis kommer lokaliseras i Stockholm är en fördel för ett givande kunskaps- och erfarenhetsutbyte emellan myndigheten och Stockholms stad. Ett kortare fysiskt avstånd bidrar till fler ytor för möten och tätare kontakter.

Ur ett kommunalt perspektiv kan det vara gynnsamt att exempelvis vaccinationsprogram som bland annat utförs av elevhälsan och frågor kring smittspridning finns inom en sammanhållande myndighet. Arbetet inom exempelvis ungdomsmottagningar mot sexuellt överförbara sjukdomar som klamydia, HIV och olika former av hepatit kan då kopplas till andra folkhälsofrågor som exempelvis riskkonsumtion av alkohol samt användandet av droger. Även inom äldreomsorgen finns arbetssätt som ska förhindra smittor exempelvis av läkemedelsresistenta bakterier (MRSA) och som kan relateras till annat folkhälsoarbete för målgruppen.

En möjlig farhåga är att myndigheten kommer hantera ett stort antal områden och att det på sikt skulle kunna ske en omprioritering samt utarmning av vissa områden. Ett exempel skulle kunna vara att folkhälsofrågorna får en mer undanskymd plats i förhållande till områden närmare hälso- och sjukvården. För att möta den farhågan är det viktigt att det finns en löpande dialog med regional och lokal nivå kring behov och önskemål. Det är också viktigt att myndigheten styr verksamheten utifrån den allmänna samhällsutvecklingen för att möta framtida utmaningar på ett adekvat sätt.

Avslutningsvis anser förvaltningen att den föreslagna stegvisa förändringen av myndighetsstrukturen är klok eftersom det krävs djupare analyser innan alltför omfattande förändringar genomförs, såsom exempelvis en myndighet för all tillsyn.

Äldreförvaltningen

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ser inte att sammanslagningen av de båda myndigheterna FHI och SMI i sig kommer att påverka äldreomsorgens verksamheter. Områden som äldreomsorgen i första hand berörs av är smittskyddsfrågor. Idag sker smittskyddsarbetet inom äldreomsorgen i nära samverkan med landstingets Vårdhygien och Centrala Hygien Kommitté. Något som inte påverkas av sammanslagningen.

Av förslaget framgår att en sammanslagning bedöms skapa förutsättningar till ett förbättrat arbete inom folkhälsoområdet genom bl.a. samlad kompetens och integrering av smittskyddsfrågor. Äldreförvaltningen ser positivt till ett samlat folkhälsoarbete ur ett helhetsperspektiv och ställer sig bakom förslaget till sammanslagningen.